GEMEENTE ENSCHEDE

Voorstel Gemeenteraad G

Onderwerp	Uitgangspuntennotitie nieuwe investeringsagenda voor Twente 2023-2027		
Portefeuillehouder	Roelof Bleker agendaletter (G)/Jeroen Diepemaat (C)		
Organisatieonderdeel	Cluster Concernstaf	Aangeboden aan Raad	1 september 2022
Stuknummer (invulling door Griffie)		Corsanummer	2200074023

Wij stellen u voor te besluiten om:

1. In te stemmen met de input onder de argumenten 1.2 t/m 1.7 op de uitgangspunten voor de nieuwe investeringsagenda voor Twente 2023-2027;
2. Kennis te nemen van de Uitgangspunten nieuwe investeringsagenda voor Twente 2023-2027, de strategie 'Samenwerken aan bruto Twents geluk in een groene toptechnologische regio' en de evaluatie Agenda voor Twente 2018-2022 van de Twenteboard.
3. Het standpunt met de toevoegingen nav de behandeling in de stedelijke commissie 12 september 2022 mee te geven richting Twenteboard/BOSS.

Inleiding en voorgeschiedenis
Met de transitie/ontvlechting van de Regio Twente is de verantwoordelijkheid voor de samenwerking tussen de gemeenten, onderwijs-/kennisinstellingen en ondernemers, op het gebeid van sociaal economische structuurversterking een jaar geleden overgedragen aan de Twenteboard. De huidige agenda voor Twente loopt dit jaar af.
De Twenteboard heeft daarom het initiatief genomen tot het opstellen van een kader voor een nieuwe investeringsagenda tot en met 2027. Bij de oprichting van de Stichting Twenteboard is de afspraak gemaakt dat de uitgangspunten voor een nieuw meerjarig programma aan de achterbannen wordt voorgelegd voor input. In het geval van de overheid doen de colleges dit bij de gemeenteraden, met betrokkenheid van het bestuurlijk overleg sociaal economische structuurversterking van de veertien gemeenten (BOSS). Hierover gaat dit voorstel.

Publieksvriendelijke samenvatting
De samenwerking tussen gemeenten, ondernemers en onderwijs in Twente gebeurt in de Twenteboard. Deze stichting is verantwoordelijk voor investeringen in de sociaal economische structuur. Hiervoor wordt op dit moment gewerkt aan een investeringsagenda voor de komende jaren. De gemeenten moet hiervoor geld beschikbaar stellen. De uitgangspunten zijn nu klaar en deze worden voorgelegd aan alle partijen. Het college legt een reactie hierop voor aan de gemeenteraad. Dit past binnen de afspraken die hierover zijn gemaakt. De input wordt meegegeven aan de Twenteboard. Als de investeringsagenda klaar is wordt aan de gemeenten gevraagd de bijdrage hiervoor in de begrotingen op te nemen. Dat volgt later dit jaar.

Gewenst effect van het besluit in relatie tot de strategische opgaven
Instemming van de gemeenteraad op de input die het college met dit raadsvoorstel wil meegeven aan de Twenteboard op de concept uitgangspunten voor de nieuwe investeringsagenda als opvolger voor de Agenda voor Twente en hopelijk ook als basis voor een nieuwe tranche Regiodeal - rijksmiddelen -.

Argumenten
1.1. Input ophalen op de uitgangspunten voor een nieuw meerjarenplan bij de raad past in de afspraken die zijn gemaakt bij oprichting van de Stichting Twenteboard en bij de bestuursovereenkomst sociaal economische structuurversterking tussen de colleges van de Twentse gemeenten

De transitie van de Regio Twente, met daarbij ook de mogelijkheid voor uw Raad tot het indienen van een zienswijze op de oprichting van de Twenteboard (januari – maart 2021) heeft ertoe geleid dat de samenwerking onder vlag van de Regio Twente op een andere wijze is georganiseerd.

De samenwerking op het gebied van sociaal economische structuurversterking vindt sinds ongeveer een jaar plaats binnen de Stichting Twenteboard. De gemeente Enschede is met de burgemeester permanent vertegenwoordigd in de Twenteboard. De afstemming over de inbreng in de Twenteboard vindt plaats tussen de veertien colleges in het bestuurlijk overleg sociaal economische structuurversterking (BOSS). Uw burgemeester is voorzitter van dit overleg. In het transitieplan van de Regio Twente is een werkwijze geformuleerd waarbij een rol voor de raden aan de voorkant is weggelegd als het gaat om de samenwerking op het gebied van de sociaal economische structuurversterking. Dat geldt ook voor investeringsprogramma's waarover dit voorstel gaat.

1.2. Strategie en uitgangspunten gaan uit van brede welvaart en bruto Twents geluk; meer focus en balans blijft nodig voor oplossen maatschappelijke vraagstukken en met welke agenda deze problemen het best kunnen worden aangepakt,
De aangescherpte strategie 2023-2027 van de Twenteboard is het bovenliggend kader voor de investeringsagenda 2023-2027. De strategie van de Twenteboard, stelt het sterk bedrijfsleven centraal en ziet als maatschappelijke uitdagingen: slimme energie, duurzaam en circulair en innovatieve gezondheidszorg. Deze onderschrijven wij. Hierbij hoort vanzelfsprekend het blijvend omgaan met onvoorspelbaarheid van maatschappelijke vraagstukken. Wellicht kan scenario denken hierbij behulpzaam zijn voor de Twenteboard.

Een verbinding (één van de rollen die de TB voor zichzelf ziet) met de arbeidsmarktregio en de strategische arbeidsmarktagenda verdient naar onze mening in de investeringsagenda nadrukkelijk aandacht. De arbeidsmarkt is inmiddels de achilleshiel aan het worden die het succes van sterk bedrijfsleven, welvaart en welzijn in de weg kan staan. De urgentie en uitdaging die we met elkaar daarvoor hebben ontbreekt nu nog in de uitgangspuntennotitie.

Een analyse van de economisch/maatschappelijke waardeketen kan helpen om keuzes te maken in sectoren die de Twenteboard cruciaal acht voor de toekomst. Deze is er nu nog niet. Dit kan helpen bij het gericht investeren en bij het beoordelen van projecten. Wij roepen op ervoor te waken niet alleen vanuit aanbod (overheid en onderwijs) of vanuit vraag (bedrijfsleven) te denken. De meest succesvolle projecten zijn projecten waarbij vraag en aanbod bij elkaar komen op het juiste moment. Het gaat hierbij om het optimaal samenspel van de 3 O's in de investeringsagenda. Het verdient bovenal de voorkeur het commitment voor de agenda meer te laten zijn dan alleen dat van het bedrijfsleven al vinden wij uiteraard in de uitvoering van projecten ook de actieve betrokkenheid van het bedrijfsleven evident.

De indicator Bruto Twents geluk richt zich op de inwoner, waar ook de Twenteboard het uiteindelijk allemaal voor doet. Een koppeling tussen de economische strategie en het Bruto Twents geluk zou nog wat verder uitgewerkt kunnen worden, ook voor wat dit betekent voor het handelen van de Twenteboard. Er wordt verwezen naar sociale en ecologische doelen die in de investeringsagenda expliciet moeten worden benoemd; wij onderschrijven dit.

Het is van belang in de investeringsagenda duidelijk te zijn over terminologie. Dit loopt in de uitgangspuntennotitie en de strategie op onderdelen door elkaar. Dat geldt ook voor de doelstellingen per programma. Eenduidigheid is belangrijk voor de uitvoerbaarheid straks. Het aantal programma's en daaronder initiatieven (tabel pag 9) worden als basis gezien voor de nieuwe investeringsagenda. Het sturen op programma's met teveel projecten is wellicht een te grote klus. Focus, eenduidigheid en een helder onderscheid in opgaven, doelen, en initiatieven achten wij belangrijk.

De focus zou naar onze mening moeten liggen op het versterken van de veerkracht van de economie door te investeren in brede welvaart en maatschappelijke vraagstukken van de toekomst. De Twenteboard kan daarbij aangeven wat zij als eigen verantwoordelijkheid ziet en waar primair anderen ''aan de lat staan''. De groei van economie kan echter niet (meer) ten koste gaan van andere dimensies binnen brede welvaart. Daar moet balans in zitten. Wij adviseren in de investeringsagenda een aantal dimensies van brede welvaart ook expliciet te benoemen. De kenmerken van een breed perspectief op welvaart die door het Centraal Planbureau zijn opgesteld (met het oog op toetsing van groeifondsaanvragen) kunnen daarbij wellicht van dienst zijn.

De link met brede welvaart, basis voor een veerkrachtige economie - moet in de investeringsagenda sterker naar voren komen. Niet in de laatste plaats omdat brede welvaart ook de toetsingsbasis wordt voor de volgende tranches regiodeals. Dit was ook een belangrijk pluspunt bij het binnenhalen van de huidige regiodeal. Twente beschikte over een meerjarig investeringsprogramma dat voldeed aan de toetsingscriteria. Dat vraagt meer dan in de uitgangspuntennotitie het geval is, aandacht voor de toekomst, *planet,* dan wat het nu met de mens doet. Vergroening van de economie door alle ondernemers zou er sterker in moeten terugkomen. Bedrijven en innovaties groeien in de duurzaamheidstransitie. Hiervoor zijn ook middelen beschikbaar vanuit Europa. Het antwoord wat dit betekent voor de focus in Twente, zou moeten landen in de nieuwe investeringsagenda met de daarbij ook aandacht voor de rol van de Twenteboard hierbij.

Transitie in de landbouw, waarbij wij het beleid van het kabinet onderschrijven als gaat om transitie op dit gebied, transitie op het gebied van water en aandacht voor droogte krijgen binnen het programma Duurzaam en Circulair terecht een plek. Zeker nu deze beide opgaven niet meer als hoofdafspraken uit de omgevingsagenda Oost met het Rijk een vervolg krijgen.

Wij onderschrijven de ambitie voor het medtechcluster waar nadrukkelijk kansen liggen voor Twente waarbij wij benadrukken dat de samenwerking tussen bijv de Universiteit Twente, het Medisch Spectrum Twente en Het Roessingh ook van belang is. Wellicht goed om in dit licht, in navolging van wat ooit door oud Rector Magnificus dhr.Van Vught als ambitie is genoemd, het streven naar Technisch Universitair Medisch Centrum, opnieuw op kansrijkheid te beoordelen.

1.3. Rollen expliciet maken
Wat de beschreven rollen betreft zouden deze wat explicieter en minder vrijblijvend moeten zijn. Met de transitie van de Regio Twente heeft de Twenteboard nadrukkelijk het beslissingsmandaat gekregen over wat nodig is voor de versterking van de sociaal economische structuur. Deze rol is nu nog onderbelicht. Dat geldt ook voor de rol van de Twenteboard binnen de programma's. Dit schept verwachtingen maar geeft direct ook duidelijkheid. In de investeringsagenda zou ook scherper kunnen worden aangegeven wat de partners in de Twenteboard samen moeten doen om een stap vooruit te zetten en wat wordt verwacht van de afzonderlijke partners.

1.4. Talent behouden en aantrekken belangrijke opgave
Belangrijkste reden voor talent om ergens te gaan wonen is nog steeds de baankans. Bedrijven vestigen zich waar talent aanwezig is, denk aan onze universiteit. In de driehoek Enschede- Osnabrück -Munster hebben we 120.000 hoogopgeleiden. Als we die kunnen mobiliseren hebben we een geweldige potentie voor verdere ontwikkeling. Bereikbaarheid van banen blijft wat ons betreft dus topprioriteit. Naast bereikbaarheid van banen zijn culturele voorzieningen ook van belang. De expliciete aandacht hiervoor wordt gemist in de uitgangspuntennotitie. Ten aanzien van de creatieve en innovatieve broedplaatsen zien wij een meerwaarde in het ontwikkelen van fysieke locaties en voorzieningen waarbij studenten, ondernemers, onderwijs en bedrijfsleven streven naar innovatieve en creatieve samenwerkingsvormen, diensten, producten en zo ook een bijdrage leveren aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Hierdoor ontstaat community building. Oftewel in de nieuwe investeringsagenda op dit onderdeel randvoorwaarden voor succes te stimuleren boven het verstrekken van individuele subsidies, verdient de voorkeur.

In de strategie vanuit Twente richting het Rijk kan Twente zich aanbieden als een sterk alternatief voor de randstad waar de euro beter rendeert, en het ook nog eens fijn leven is (brede welvaart). Belangrijk hierbij is dat het Rijk in vervolg op de Nationale Omgevingsvisie onlangs heeft aangegeven de ontwikkeling van de stedelijke netwerken in het oostelijk deel van Nederland te willen vergroten. Welke ontwikkeling ziet de Twenteboard hierbij voor zich en dient om die reden een plek te krijgen in de nieuwe investeringsagenda?

1.5. Verbinding met Arnhem-Nijmegen naast Zwolle-Münster
We missen we in de uitgangspuntennotitie de verbinding met de stedelijke regio Arnhem – Nijmegen waarmee in het kader van het landsdeel Oost, de strategische innovatieagenda en lobby al veel wordt samengewerkt. De verbinding met Duitsland en Zwolle kunnen wij nadrukkelijk onderschrijven en we gaan ervan uit dat deze in de investeringsagenda dan ook een prominente plek krijgt. Daarbij hechten wij aan het optrekken samen met Duitse partners in de EU en met de Euregio. In algemene zin vragen wij aandacht voor internationalisering op het gebied van netwerkwerkvorming, internationaal talent aantrekken, internationale branding enz.

1.6. Aandacht voor de agglomeratiekracht toplocaties

Binnen Twente verdient de versterking van de agglomeratiekracht rond onze toplocaties in Twente (Kennispark, XI en Tecbase) prominent aandacht in de investeringsagenda. Wij gaan ervan uit dat de Twenteboard daarbij ook nadrukkelijk aangeeft welke verwachtingen zij hierbij heeft en welke de Twenteboard samen met de gemeenten/provincie wil oppakken. Dat geldt ook voor Toekomstbestendige bedrijventerreinen/kantorenlocaties (circulaire transitie).
Het doel achter de opgave vestigingsklimaat zou in dit kader ook wat meer expliciet kunnen worden gemaakt in de investeringsagenda met daarbij de rol die Twenteboard voor zichzelf ziet.

Voor wat het praktisch opgeleid talent betreft is het naar onze mening meer van belang in te zetten op goede omscholing, leven lang leren of zorgen dat het MBO talent in de goede sectoren wordt opgeleid (zorg, persoonlijke dienstverlening, recreatie, duurzaamheidtransitie) in plaats van enkel het aantrekken van talent.

1.7. Bijdragen andere O's meer zichtbaar laten zijn
Wij begrijpen dat de afspraken gemaakt in het transitieplan van de Regio Twente worden voortgezet en daarmee de gemeenten een (geïndexeerd) basisbedrag per jaar ter beschikking stellen voor de sociaal economische agenda van Twente. Dit onderschrijven wij. Wel roepen wij op de bijdrage van ondernemers en onderwijsinstellingen in de investeringsagenda waar mogelijk meer expliciet te maken. De inzet van de ontwikkel-en beheerfee zien wij in de investeringsagenda bij voorkeur alleen toegepast bij kleinere MKB bedrijven of anders toegevoegd aan de ambitie/(co)financiering. Op basis van de evaluatie verdwijnt de term basisinfrastructuur steeds meer naar de achtergrond en wordt gesproken over het ecosysteem. Ook hierbij gaan wij ervan uit dat de Twenteboard blijft streven naar optimalisatie en efficiency. Graag zien wij hiervoor nadere voorstellen.

Risico's
n.v.t

Kosten en financiële dekking van het voorstel
Dit speelt nog niet bij dit besluit. De bijdrage ad 9,27 per inwoner komt in de definitieve agenda terug en vervolgens in de begroting.

Afweging en alternatieven
Een alternatief zou kunnen zijn raad per brief te informeren maar voldoet niet aan de afspraken. Geen reactie geven past niet bij de verantwoordelijkheid en betrokkenheid die Enschede wil hebben bij de regionale samenwerking en bij de positie van de stad Enschede.

Participatie
Ondernemers en onderwijsinstellingen worden via de Twenteboard in de gelegenheid gesteld te input te geven op de uitgangspunten.

Communicatie
Betrokken zijn alle achterbannen van de leden in de Twenteboard. Het gaat dan om ondernemers via Stichting Ondernemend Twente, onderwijskoepels en raden via colleges en het bestuurlijk overleg tussen de veertien gemeenten (BOSS).

Vervolg
De uitgangspunten en de feedback hierop leiden uiteindelijk tot een nieuw meerjarig investeringsprogramma dat door de Twenteboard eind september wordt vastgesteld.

Bijlagen

raadsbesluit
Uitgangspunten nieuwe investeringsagenda voor Twente 2023-2027
Samenwerken aan bruto Twents geluk in een groene technologische topregio (strategie)
Evaluatie agenda voor Twente 2018-2022

Burgemeester en Wethouders van Enschede, _____

de loco-Secretaris,	**de Burgemeester,**
E.A. Smit	R.W. Bleker